	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 11.05.2017 год.
		Страница 1 от 7

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ПЛЕВЕН

МЕДИЦИНСКИ КОЛЕЖ

ОДОБРЯВАМ:

Директор:

(доц. д-р Евгения Бързашка, д.м.)

ЗА УЧЕБНАТА 2020/2021 г.

Актуализирана 2020/2021 г.

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО

ДЕМОГРАФИЯ И СОЦИАЛНА СТАТИСТИКА

ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН

“ПРОФЕСИОНАЛЕН БАКАЛАВЪР”

СПЕЦИАЛНОСТ «СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ»

РЕДОВНО ОБУЧЕНИЕ

Програмата е обсъдена и приета от Катедрен съвет на катедра “Общественоздравни науки” на 28.05.2020 г. с Протокол № 57/28.05.2020 г.

ПЛЕВЕН

2020

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 11.05.2017 год. Страница 2 от 7

По единни държавни изисквания - задължителна

По учебен план на МК - Плевен - задължителна

Учебен семестър: трети

Хорариум: 26 часа лекции и 4 часа упражнения

Кредити – 4,0

Преподаватели:

Проф. д-р Силвия Александрова-Янкуловска, дмн

Доц. д-р Гена Грънчарова, д.м.

ЦЕЛ И ЗАДАЧИ НА ОБУЧЕНИЕТО

Обучението по дисциплината „Демографска и социална статистика” при студентите от специалността „Социални дейности” има за цел да запознае бъдещите социални работници с основните демографски и социални процеси, начина на тяхното измерване и анализ, както и със сравнителната характеристика на България с другите развити страни и страните от Централна и Източна Европа.

След преминаване на курса по демографска и социална статистика студентите от специалността „Социални дейности” трябва:

- Да разбират същността на демографските процеси и основните статистически показатели за анализ на данните за населението;
- Да оценяват тенденциите и промените в числеността и структурата на населението в света и в България и да умеят да анализират процесите на застаряване на населението и последиците от това;
- Да овладеят основните индикатори за характеристика на раждаемостта, плодовитостта, общата и детска смъртност, тенденциите на тези процеси в света и в България;
- Да описват и анализират индикаторите за средна продължителност на предстоящия живот, тенденциите в света и в България;
- Да разкриват зависимостта на основните демографски процеси от социално-икономическото развитие, стила и начина на живот и развитието на медицинската наука и практика.

ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекции

МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- лекционно изложение
- дискусии

КОНТРОЛ И ОЦЕНКА НА ЗНАНИЯТА

- заключителен контрол: писмено изпитване

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 11.05.2017 год. Страница 3 от 7

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНОТО СЪДЪРЖАНИЕ

N	СЪДЪРЖАНИЕ	Лекции	Упр.
1	Въведение в статистиката като наука. Основни статистически показатели за измерване на демографските процеси. Демографията като наука.	2	-
2	Възрастова структура на населението. Подходи за изучаване. Тенденции на стареенето на населението.	2	-
3	Медико-социални аспекти на раждаемостта и плодовитостта.	2	-
4	Тенденции на раждаемостта и плодовитостта в света и в България.	2	-
5	Медико-социални аспекти на общата смъртност.	2	-
6	Тенденции на общата смъртност в света и в Европа.	2	-
7	Тенденции на общата смъртност в България.	2	-
8	Медико-социални аспекти на детската смъртност.	2	-
9	Тенденции на детската смъртност в света и в Европа.	2	-
10	Тенденции на детската смъртност в България.	2	-
11	Средна продължителност на предстоящия живот - основни измерители.	2	-
12	Тенденции на средната продължителност на предстоящия живот в света и в България.	2	-
13	Тенденции в демографското развитие на европейските страни и България.	2	-
14	Практическо приложение на основните понятия в демографската и социална статистика	-	4
	ОБЩО	26	4

ТЕМАТИЧЕН ПЛАН

1. Въведение в статистиката като наука. Основни статистически показатели за измерване на демографските процеси. Демографията като наука. (2 часа лекция). Определение на статистиката и същност на статистическите показатели, използвани за анализ на демографски и социални данни. Статика и динамика на населението. Интензивни и екстензивни показатели за анализ на демографските процеси. Демографски цикъл. Тенденции в числеността на населението. Структура на населението по пол, местоживеене, социално положение.

2. Възрастова структура на населението. Подходи за изучаване. Тенденции на стареенето на населението (2 ч. лекция). Класификации на възрастта. Подходи за характеристика на възрастовата структура - относителни дялове на лицата над 60 г. и над 65

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 11.05.2017 год. Страница 4 от 7

г., съотношения на зависимост, възрастови пирамиди. Тенденции и медико-социални аспекти на стареенето на населението в света и в България.

3. Медико-социални аспекти на раждаемостта и плодовитостта (2 часа). Определение на основните понятия: брутен коефициент за раждаемост, скала за оценка, коефициенти за обща и повъзrastова плодовитост, специфични показатели за оценка на възпроизводството на населението.

4. Тенденции на раждаемостта и плодовитостта в света и в България (2 часа лекция). Тенденции на раждаемостта и плодовитостта в развитите и развиващите се страни. Основни характеристики на процесите на раждаемост и плодовитост в България.

5. Медико-социални аспекти на общата смъртност (2 часа). Определение на основните понятия, скала за оценка, стандартизирани показатели, специфични показатели по пол и местоживееене, повъзrastови коефициенти за смъртност; структурни показатели за смъртност по причини; майчина смъртност.

6. Тенденции на общата смъртност в света (2 часа лекция). Условия за достоверност на данните за сравняване между отделните страни. Различия в нивата на общата смъртност в развити и развиващи се страни. Различия в структурата на причините за умирация. Зависимост от социално-икономическото развитие на страните.

7. Тенденции на общата смъртност в България (2 часа лекция). Динамика на общата смъртност и причини за нарастването ѝ след 1960 г. Различия по територии и по пол. Тенденции на смъртността в отделните възрастови групи. Тенденции на смъртността от социално-значими заболявания.

8. Медико-социални аспекти на детската смъртност (2 часа лекция). Определение на основните понятия: обикновен (некоригиран) и коригиран показател за детска смъртност, скала за оценка, възрастово-специфични коефициенти; структура на причините за детска смъртност. Смъртност до 5-годишна възраст.

9. Тенденции на детската смъртност в света (2 часа лекция). Детската смъртност по региони – нива и причини за различията. Различия в структурата на причините за детска смъртност и на смъртността до 5-годишна възраст в развити и развиващи се страни. Зависимост между нивата на детска смъртност и основните показатели за социално-икономическо развитие. Резерви за снижаване на детската смъртност в глобален и регионален план.

10. Тенденции на детската смъртност в България (2 часа лекция). Обща тенденция на детската смъртност в България през последните десетилетия. Различия по територия, по пол и по периоди от първата година на живота. Структура на детската смъртност по причини в градовете и селата. Фактори и резерви за снижаване на детската смъртност.

11. Средна продължителност на предстоящия живот - основни измерители (2 часа лекция). Определение и характеристика на основните понятия. Нови измерители.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 11.05.2017 год. Страница 5 от 7

12. Тенденции на средната продължителност на предстоящия живот в света и в България (2 часа лекция). Вариации на СППЖ в различните региони. Влияние на социално-икономическото развитие и на епидемията от СПИН. Различия в СППЖ по пол. Тенденции на СППЖ в България.

13. Тенденции в демографското и социално развитие на европейските страни (2 часа лекция). Запознаване със същността и структурата на базата данни НФА „Здраве за всички” на Европейския регион на СЗО. Анализ на данните за основните демографски и социални процеси: социално-икономическо развитие, работна сила, безработица, грамотност и др. в страните от Западна Европа и Централна и Източна Европа.

14. Практическо приложение на основните понятия в демографската и социална статистика (4 часа упражнения). На основата на ситуационни задачи за различни райони студентите изчисляват самостоятелно основните демографски показатели, сравняват получените резултати с данните за страната и правят анализ-обобщение за цялостното социално-демографско развитие на съответните райони.

МЕТОДИ ЗА КОНТРОЛ:

Предвижда се постоянен текущ контрол върху предходния и текущия лекционен материал под формата на устни въпроси и оценяване на отговорите.

В края на курса студентите подготвят презентации по европейските и националните тенденции на демографските и социални процеси, които се оценяват по шестобална система с точност 0,50.

Заклучителният контрол е под форма на писмен тест с 30 въпроса с множествени отговори. Минималното ниво на правилни отговори е 60% (18 въпроса), след което всеки правилен отговор носи 0.25.

Крайната оценка се формира от 30% от оценката на презентацията и 70% от оценката на теста и се закръгля до единица в полза на студента.

МЯСТО НА ДИСЦИПЛИНАТА В ЦЯЛОСТНОТО ОБУЧЕНИЕ ПО СПЕЦИАЛНОСТТА

Дисциплината „Демографска и социална статистика” е задължителна по учебния план на специалността “Социален работник” и се изучава в трети семестър. Тя е необходима за цялостната подготовка на бъдещите социални работници, тъй като ги въоръжава с познания за същността и тенденциите на съвременното развитие на обществото в световен, регионален и национален план.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Основен очакван резултат от обучението по „Демографска и социална статистика” е придобиване на конкретни знания и умения за извършване на задълбочен анализ и оценка на протичащите в съвременното общество демографски и социални процеси.

КОНСПЕКТ ЗА СЕМЕСТРИАЛЕН ИЗПИТ – УЧЕБНА 2020/2021 г.

1. Статистиката като наука.
2. Основни статистически показатели за измерване на демографските и социални процеси.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 11.05.2017 год. Страница 6 от 7

3. Демографски процеси и показатели – същност и класификация.
4. Възрастова структура на населението. Подходи за изучаване.
5. Тенденции на стареенето на населението.
6. Определение на основните понятия за изучаване на раждаемостта и плодовитостта.
7. Тенденции на раждаемостта и плодовитостта в света.
8. Тенденции на раждаемостта и плодовитостта в България.
9. Определение на основните понятия за анализ на общата смъртност.
10. Тенденции на общата смъртност в света.
11. Тенденции на общата смъртност в България.
12. Определение на основните понятия за анализ на детската смъртност.
13. Тенденции на детската смъртност в света.
14. Тенденции на детската смъртност в България.
15. Средна продължителност на предстоящия живот - измерители.
16. Тенденции на средната продължителност на предстоящия живот в света и в България.
17. Тенденции в демографското развитие в европейските страни. База данни „Здраве за всички” на Европейското бюро на СЗО.
18. Глобални и европейски тенденции на демографските процеси.

ПРЕПОРЪЧВАНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Грънчарова, Г., С. Александрова-Янкуловска. Демографски подходи за изучаване на общественото здраве. В: Социална медицина. Шесто преработено и допълнено издание. Издателски център на МУ-Плевен, 2018, стр. 113-156
2. Грънчарова, Г., С. Александрова-Янкуловска. Демографски подходи за изучаване на общественото здраве. В: Социална медицина. Пето преработено и допълнено издание. Издателски център на МУ-Плевен, 2016, 2017, стр. 121-170
4. Национален статистически институт – www.nsi.bg
5. Национален център по общественото здраве и анализи – www.ncphp.government.bg
6. База данни „Здраве за всички” на Европейското бюро на СЗО - www.euro.who.int .

АНОТАЦИЯ

Учебен семестър: трети; **Хорариум:** Лекции 26 ак. часа, 4 часа упр.; **Кредити:** 4

Преподаватели: Доц. д-р Гена Грънчарова, д.м.

Обучението по дисциплината „Демография и социална статистика” при студентите от специалността „Социални дейности” има за цел да запознае бъдещите социални работници с основните демографски и социални процеси, начина на тяхното измерване и анализ, както и със сравнителната характеристика на България с другите развити страни и страните от Централна и Източна Европа.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П Дата: 11.05.2017 год. Страница 7 от 7

След преминаване на курса по „Демография и социална статистика” студентите от специалността „Социални дейности” трябва:

- Да разбират същността на демографските процеси и основните статистически показатели за анализ на данните за населението;
- Да оценяват тенденциите и промените в числеността и структурата на населението в света и в България и да умеят да анализират процесите на застаряване на населението и последиците от това;
- Да овладеят основните индикатори за характеристика на раждаемостта, плодовитостта, общата и детска смъртност, тенденциите на тези процеси в света и в България;
- Да описват и анализират индикаторите за средна продължителност на предстоящия живот, тенденциите в света и в България;
- Да разкриват зависимостта на основните демографски процеси от социално-икономическото развитие, стила и начина на живот и развитието на медицинската наука и практика;
- Да познават основните измерители на социалната статистика; да умеят да анализират и да извличат изводи за тенденциите в социално-икономическото развитие на ниво на страната и на индивидуално ниво;
- Да умеят да работят с основните публикации на НСИ по проблемите на демографската и социалната статистика.

В обучението се използва лекционна форма, придружена с детайлни мултимедийни PowerPoint презентации и обсъждания. Студентите ползват разработените в учебника по социална медицина съответни раздели, както и актуални данни на НСИ, НЦОЗА и базата данни „Здраве за всички” на Европейското бюро на СЗО.

Придобитите знания в областта на демографската и социална статистика са необходими на студентите в бъдещата им практическа дейност при анализ на здравните явления и вземане на организационни и управленски решения.

Заключителният контрол на знанията на студентите се опира на успешно положен тест от 30 въпроса при минимално изискуемо ниво 60%.

АВТОРИ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА:

Проф. д-р Силвия Александрова-Янкуловска, д.м.н.
Доц. д-р Гена Грънчарова, д.м.